

Til lovforslag nr. L 194. Betænkning afgivet af retsudvalget den 8. maj 1981

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af færdselsloven

(Spiritus- og promillekørsel)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Som bilag til betænkningen er optrykt 3 af udvalget stillede spørgsmål og ministerens besvarelse heraf (bilag 1) samt finansudvalgets påtegning på justitsministerens aktstykke nr. 335.

Udvalget har modtaget en skriftlig henvendelse fra advokat Leif Lunn, Odense.

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget og Annelise Gotfredsen (KF)) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og udtaler, at såfremt det er ministerens mening stadig at fastholde, at spirituskørsel er en alvorlig forbrydelse, vil dette lovforslag virke i modsat retning.

Med henvisning til svarene på spørgsmål 10 og 11 (optrykt i bilag 1 til betænkningen) er det mindretallets opfattelse, at den kriminalpræventive effekt, som ministeren forudsætter ved en udvidet brug af følelige bøder og længere frakendelsestid, bygger på et urealistisk grundlag.

Det er mindretallets opfattelse, at befolkningen opfatter hæftestraf som langt hårdere end bøder, og mindretallet er enig i rigsadvokatens udtalelse i høringssvaret over justitsministeriets lovudkast:

»Efter min opfattelse er der grund til at antage, at en begrænsning af frihedsstraf som

sanktion for spirituskørsel, der gennemføres for tredje gang inden for et 10-år, vil blive oplevet som en mindsket misbilligelse af den forbudte adfærd og dermed svække opbygningen og integreringen af modforestillinger mod spirituskørsel.«

Da det af bemærkningerne til lovforslaget, side 4, punkt 7, fremgår, at der har udviklet sig en indviklet domspraksis, må der forventes et øget pres på landsretterne i det næste par år, indtil en ny praksis er fastlagt. Som konsekvens heraf kan det befrygtes, at berrammelsestiden vil blive længere og sagerne derved ældre, inden de kommer til pådømmelse. Herved forflygtiges det kriminalpræventive formål.

Mindretallet vil gerne stille spørgsmålstegn ved tilstrækkeligheden af ministerens undersøgelser af mulighederne for at tilvejebringe afsoningspladser uden for fængslerne til de hæftedømte og for at gennemføre en lavere personalebemanding af de anstalter m. v., hvori de hæftedømte anbringes. Mindretallet skal herved henvise til finansudvalgets påtegning på justitsministerens aktstykke nr. 335 (optrykt til betænkningen som bilag 2) og til ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 14 (optrykt i bilag 1 til betænkningen).

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) finder det betænkeligt, at der med for korte mellemrum foretages væsentlige ændringer for så vidt angår sanktionsfastsættelse på et område som spirituskørsel, hvor der er et meget stort antal sager og særlig mulighed og anledning for borgerne til at sammenligne idømte straffe.

Det er i øvrigt meget beklageligt, at man nu fastsætter sanktionen for spirituskørsel hovedsageligt ud fra finanspolitiske overvejelser.

Hovedbegrundelsen for lovforslaget synes at være, at afsoningsanstalterne er overbelastede. Fængslernes kapacitet og finanspolitiske overvejelser bør principielt ikke have indflydelse på strafudmålingen, og der er ikke nogle holdepunkter for at antage, at bødestraf har større præventiv virkning end frihedsstraf.

I øvrigt bør det bemærkes, at den generalpræventive virkning, for så vidt angår forlængelse af frakendelsestiden, er yderst tvivlsom på grund af den ringe opdagelsesrisiko.

En stor del af de anslåede bødeindtægter vil formentlig forsvinde i øgede omkostninger i forbindelse med inddrivelse af bøder og kontrol af personer, som er fradømt kørekortet.

Mindretallet skal oplyse, at der i fremskridtspartiets folketingsgruppe er forskellige opfattelser af lovforslaget.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men har dog stillet et ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) anser det for en meget alvorlig og uansvarlig handling at føre motorkøretøj i spirituspåvirket tilstand. Disse »spritbilister« har været årsag til mange helt sagesløse menneskers død eller lemlæstelse; og trods mange advarsler og mange kampagner er antallet af ulykker af denne art stadig uhyggeligt højt.

Mindretallet anser det for helt urimeligt at mildne straffen for denne forbrydelse, også fordi begrundelsen alene er den, at mange domfældte ikke kan komme til at afsone deres hæftestraf i vore fængsler. I et retssamfund må dette kriterium ikke kunne være afgørende, og af flere høringssvar fremgår da også alvorlige betænkeligheder heroverfor.

Mindretallet har sammen med flere partier henvist til de mange af statens ejendomme, som i dag står tomme, og som udmærket kunne anvendes til afsoning af hæftestrafte for spritbilister, idet disse jo ikke kræver et skarpt bevogtet fængsel med mange sikkerhedsforanstaltninger.

Mindretallet kan ikke tage medansvar for dette lovforslag og indstiller det til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Et *femte mindretal* (Hagen Hagensen (KF)), der på en række punkter tilslutter sig det af det første mindretal (venstres medlemmer af udvalget og Annelise Gotfredsen (KF)) ovenfor anførte, vil i øvrigt nærmere redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (Kjærulff-Schmidt og Knud Lind (FP)):

Til § 1

Nr. 2 udgår.

Bemærkninger

Den foreslåede forlængelse af frakendelsestiden kan i visse tilfælde være urimelig hård, f. eks. over for den, der har brug for førerretten i sit erhverv. Det kan ikke forventes, at skærpelsen i sig selv har en øget præventiv virkning på grund af den ringe opdagelsesrisiko.

Mindretallet foretrækker derfor den nu gældende regel, der giver domstolene langt bedre muligheder for at afpasse dommen efter den konkrete sags karakter.

Jytte Andersen (S) Jytte Hilden (S) Hans Jørgen Jensen (S) Erik B. Smith (S)

Winnie Møller (S) Otto Mørch (S) Jimmy Stahr (S) fmd. Aase Olesen (RV)

Mette Madsen (V) Nathalie Lind (V) Hagen Hagensen (KF) nfmd.

Bet. o. lovf. vedr. færdselsloven

Annelise Gotfredsen (KF) Poul H. Møller (KrF) Ebba Strange (SF) Lis Starcke (DR)

Knud Lind (FP) Kjærulff-Schmidt (FP)

Partierne CD og VS havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

3 af udvalget stillede og af justitsministeren besvarede spørgsmål:

Spørgsmål 10:

»Vil lovændringen på længere sigt give en forøgelse af afsoning i forbindelse med undladelse af betaling af bøder?«

Spørgsmål 11:

»Hvor mange af de idømte bøder for overtrædelse af færdselslovens §§ 53 og 54 er ikke blevet betalt og har måttet gå til afsoning siden den sidste ændring af færdselslovens straffebestemmelser?«

Svar:

Der foreligger ikke statistiske oplysninger, der kan belyse, i hvilket omfang forvandlingsstraffen for bøder, der er idømt i anledning af overtrædelse af færdselslovens §§ 53-54, kommer til afsoning. Det fremgår dog af høringssvarene over lovforslaget, at disse bøder allerede med det gældende bødeniveau i noget forøget omfang afsones på grund af inddrivelsesvanskeligheder, og at der derfor ikke kan anbefales gennemført forhøjelse af bødeniveauet eller indførelse af tillægsbøder til frihedsstraffene.

Den foreslåede udvidelse i adgangen til at idømme bøder for kørsel efter indtagelse af spiritus må naturligvis forventes at medføre en stigning i det absolutte antal afsonede bøder. Der er dog næppe holdepunkter for at antage, at bøder fastsat efter det gældende udmålingsniveau i promilleområdet 1,51-2,00 vil komme relativt oftere til afsoning end de bøder af samme størrelse, der i dag idømmes ved lavere promiller.

Det tilføjes, at den fremtidige udformning af straffelovens regler om bøder, herunder om fuldbyrdelse af forvandlingsstraf, for tiden overvejes i straffelovrådet. En betænkning fra rådet vil forementlig kunne foreligge i løbet af 1981-82.

Spørgsmål 14:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om ekstraudgifterne (til leje og ekstraperso-

nel) ved en udvidelse af kapaciteten af midlertidige afsoningssteder, jfr. samrådet d.d. om spm. A (L 194-bil. 6)?«

Svar:

Justitsministeriets planer med hensyn til at tilvejebringe midlertidige afsoningspladser uden for fængslerne omfatter som omtalt bl. a. i besvarelsen af retsudvalgets spørgsmål 9 benyttelse af en tidligere hvalfangerstation i Thorshavn (25-30 pladser), det nedlagte arresthus i Vejle (22 pladser) samt forsvarrets Skibsbylejr ved Hjørring (ca. 120 pladser).

På grundlag af kriminalforsorgens regnskab for 1980 skønner justitsministeriet, at der med driften af det nedlagte arresthus i Vejle i ca. ét år er forbundet en udgift på ca. 1,5 mio kr. Det nødvendige personale tilvejebringes i en del af perioden ved udstationering fra et nærliggende arresthus, der er midlertidigt lukket i anledning af ombygning, således at der spares visse udgifter til overarbejdsbetaling m. v.

Med driften af en midlertidig hæfteafdeling i en tidligere hvalfangerstation på Færøerne er for en periode på ca. 2 måneder forbundet en udgift på ca. 0,3 mio kr. til overarbejdsbetaling, leje, forplejning o.l. Til bemanning af den midlertidige afdeling udstationeres 4 fængselsbetjente fra Danmark, ligesom et vist tilsyn m. v. føres af personalet ved arresthuset i Thorshavn.

Justitsministeriet forhandler for tiden med forsvarrets bygningstjeneste om leje af Skibsbylejren. Da en lejeaftale endnu ikke er indgået, ligesom der ikke er forhandlet med vedkommende personaleorganisation om størrelsen af den nødvendige bemanning, har justitsministeriet ikke mulighed for en endelig vurdering af driftsudgifterne ved en midlertidig benyttelse af den pågældende lejr. På det foreliggende, ufuldstændige grundlag skønner justitsministeriet imidlertid, at disse udgifter må antages at ligge i størrelsesordenen ca. 5,0-7,0 mio kr. for ét år.

Bilag 2**Finansudvalgets påtegning på aktstykke 335**

Tiltrådt af et flertal i finansudvalget den 22. april 1981 (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer, der undlod at stemme om ansøgningen).

Under samråd om sagen har udvalget med justitsministeren drøftet de af et flertal i udvalget i påtegning af 12. november 1980 fastsatte betingelser for tiltrædelsen af aktstykke nr. 20 af 7/10 1980 om udvidelse af afso-

ningsanstaltnes cellekapacitet. Udvalget har noteret sig ministerens tilsagn om at realisere de i påtegningen indeholdte betingelser, herunder at ministeren vil arbejde videre med planerne om at gennemføre en lavere personalebemanding af de anstalter m. v., hvori de hæftedømte anbringes. De lavere administrationsomkostninger, dette vil medføre, har været af afgørende betydning for flertallets tilslutning til ansøgningen.